

Eroja purkamassa ja muutosta rakentamassa: Taru Leppäsen työn merkitys poikkitieteellisessä musiikintutkimuksessa

Milla Tiainen, Katve-Kaisa Kontturi ja Meri Kytö
.....

Musiikin erikoisnumero 4/2024 juhlistaa tänä vuonna 60 vuotta täyttäneen Taru Leppäsen laaja-alaista ja tärkeää työtä musiikintutkimuksessa sekä sitä leikkaavilla aloilla sukupuolentutkimuksesta kulttuurintutkimukseen, jälkikoloniallisesta teoriasta uusmaterialismeihin. Numeron teema ”Musiikki, erot ja muutos” pyrkii tiivistämään jotain olennaista niistä painotuksista ja pyrinnoista, jotka luonnehtivat Tarun nyt 30-vuotista toimintaa tutkijana, opettajana ja esimerkiksi *Musiikki*-lehden päätoimittajana 2000-luvulla, huolimatta hänen tutkimusaiheidensa ja harjoittamiensa lähestymistapojen monipuolisuudesta. Seuraavaksi avaamme sitä, mihin Tarun työn piirteisiin erikoisnumeron otsikko viittaa.

Ensinnäkin ”Musiikki, erot ja muutos” liittyy niihin oivaltaviin tapoihin, joilla Taru on kumonnut etenkin modernissa länsimaisessa kulttuurissa vaikuttanutta oletusta, jonka mukaan musiikilliset käytännöt, muiden taiteiden tapaan, pääsääntöisesti yhdistäisivät ihmisiä – puhumatakaan myytistä koskien musiikkia universaalina kielenä (esim. Leppänen 2020, 47–48). Tarun useita musiikkiperinteitä koskevat analyysit ovat havainnollistaneet, miten hierarkiat ja eronteot yksilöiden ja ryhmien välillä sekä joillekin mahdolliset, mutta toisilta suljetut toimijapaikat kuuluvat musiikillisiin todellisuuksiin yhtä elimellisesti kuin niiden tarjoamat kohtaamiset yli rajojen. Tarun tutkimus erojen läsnäolosta musikoinnissa – musiikin harjoittamisen ja ymmärtämisen käytännöissä – muodostaakin rikkaan koosteen. Hän on esimerkiksi tarkastellut länsimaisen klassisen musiikin konserttisaleja panoptikoneina, joissa esittäjien ja yleisön käytöstä säätölee näkymättömien, mutta vaikutukseltaan todellisten kanonisoitujen säveltäjien auktoriteetti (Leppänen 1996). Hän on myös analysoinut, miten audismi eli kuulevien suosiminen yhä leimaa musikoinnin tapoja ja kuinka kuuroja musiikin tekijöitä ja kokijoita syrjiviä lähtökohtia voitaisiin purkaa (Leppänen 2017).

DOI: 10.51816/musiikki.154720

Nykypäivän yliopistotyöläiset tuntevat kyllästymiseen asti tutkimukseen kohdistuvan tiedepoliittisen ja laajemman paineen olla “yhteiskunnallisesti vuorovaikuttavaa”. Tämän kriteerin mukaisesti myös humanistisen ja taiteellisen tutkimuksen tulee palvella sosiaalisia tarkoituksia ja osallistua äärimmillään maailmanlaajuisten ongelmien ratkaisuun tavoilla, jotka voisi jotenkin määritellä ja ennustaa. Tutkimuksen rahoittajat ja yliopistojen strategiat siis edellyttävät tutkimukselta “rohkeita avauksia”. Lainaamme tässä Koneen Säätiön lanseeraamaa uudistermiä, joka sai käyttöaikanaan 2010–20-lukujen taitteessa osakseen laajahkoa kriitikkiä ja saavutti samalla hienoista meemipotentiaalia tutkijayhteisöissä (ks. esim. Kartastenpää 2021). Parhaimmillaan vaade yhteiskunnallisesta (vuoro)vaikutuksesta voi syventää tutkijan pohdintaa työhönsä liittyvästä vastuusta tutkimukseen osallistujien ja sen tulosten jakamisen suhteen. Käsite voi innostaa aidosti uusia tapoja sisällyttää tutkimuksen osallistujien tilanteet, asiantuntemus ja tarpeet tiedontuotantoon. Esimerkkejä tällaisesta eetoksesta löytyy musiikintutkimuksen usealta osa-alueelta, kuten soveltavasta etnomusikologiasta (esim. Harrison 2020) ja ylipäätään aktivistisesta musiikintutkimuksesta (esim. Ramstedt et al. tulossa). Pahimmillaan ja vahvasti ylhäältä käsin ohjattuna yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen periaate kuitenkin välineellistää tutkimuksen. Se voi saada tutkijat survomaan toimintaansa vallitsevien ideologioiden mukaiseen muottiin.

Taru Leppäsen tutkimukset eroista, valtasuhteista ja epätasa-arvon muodoista musiikissa antavat innostavaa esimerkkiä siitä, miten tutkija voi nostaa sosiaalisia epäkohtia keskusteluun omien havaintojensa ja teoreettisten sekä eettisten sitoumustensa pohjalta pikemmin kuin vastauksena vallitsevaan tiedepoliittikkaan. Erinomainen osoitus tästä on Tarun väitöskirja *Viulisti, musiikki ja identiteetti* (2000). Paljon ennen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden nousua iskusanaksi Taru osoitti analyysillään vuoden 1995 Sibelius-viulukilpailua koskevasta mediakirjoittelusta, miten suomalainen musiikkijournalismi ja klassisen musiikin vastaanotto sekä esittäminen laajemminkin nojaavat sellaisiin erotteluihin kuin mies/nainen, eurooppalainen/aasialainen ja valkoinen/ei-valkoinen, joissa ensin mainittu kategoria on jälkimmäistä arvokkaampi.

Tarun väitöstutkimus edisti musiikkitieteessä tuolloin uusia jälkistrukturalismin, kielellisen käänteen sekä feministisen ja kulttuurintutkimuksen teorioita sosiaalisesta todellisuudesta merkitysten kamppailuna ja identiteeteistä rajanvetoina sisä- ja ulkopuolen välillä (ks. myös Leppänen ja Moisala 2003). Tutkimuksen tulokset herättivät huomattavaa julkista keskustelua saaden osakseen myös puolustelevia ja kiukustuneita reakti-

oita taidemusiikkikulttuurin toimijoilta. Tämä ei takuulla ollut Tarulle helppoa. Mutta niin vain hänen rohkealla avauksellaan (sic) oli tiedemaailman rajat ylittäviä vaikutuksia: jokainen seuraavien Sibelius-viulukilpailujen mediakäsittelyyn tutustuva saattoi huomata, ettei se sisältänyt samanlaisia selkeän seksistisiä ja rasistisia merkityksenantoja kuin vuonna 1995. Tarun työllä on varmasti ollut kauaskantoisempaakin vaikutusta musiikin tekijöiden ja tutkijoiden mahdollisuuksiin pohtia kriittisesti muun muassa klassisen musiikin kulttuuriin sisältyviä ongelmallisia prioriteetteja ja erontekoja.

Epätasa-arvoa vähentävä sosiokulttuurinen *muutos*, jota Taru väitöskirjallaan peräänkuulutti, kuvaa yleisemminkin hänen sitoumuksiaan tutkijana ja opettajana. Siksi olemme nostaneet muutoksen tämän numeron otsikkoon termiksi, joka erot-sanat ohella liittyy keskeisesti hänen työhönsä. Musikoinnissa vallitsevien valtasuhteiden lisäksi Taru on 2000-luvulta saakka paneutunut voimistuen siihen, miten musiikillinen toiminta voi myös purkaa hierarkkisia erotteluita symbolisen ja materiaalsen, inhimillisen ja ei-inhimillisen sekä eri sukupuolten ja ikäryhmien välillä, mikä paljastaa jyrkkien erottelujen onto-epistemologisen ja eettisen kestättömyyden. Kuten Taru (2020, 63) on filosofi Rosi Braidottin käyttämin käsittein kiteyttänyt, häntä kiinnostaa musikoiteihin sisältyvä valta sekä rajoittavana (*potestas*) että mahdollistavana (*potentia*) ilmiönä. Tätä kiinnostusta osoittaa esimerkiksi uusia uria uurtanut lastenmusiikin tutkimus *Vallatonta musiikkia* (2010). Siinä Taru tarkastelee lasten ja aikuisten toimijuuden tilannekohtaisia tulemisia (engl. *becoming*) yhteismuotoutuvassa suhteessa toisiinsa suomalaisissa lastenmusiikkikulttuureissa unohtamatta lastenmusiikista löytyviä sukupuolen, kansallisuuden ja “rodun” stereotyyppioita. Samanaikainen kiinnostus sosiaalisten kategorioiden rajoittavaan ja ennakoimattomaan liikkeeseen ilmenee myös Tarun tuoreessa tutkimuksessa koskien intersektionaalisia eroja alati prosessissa olevina ja inhimillisissä sekä enemmän-kuin-inhimillisissä suhteissa kehkeytyvinä piirteinä tai toimijuuden mahdollisuuksina (Tiainen et al. 2020; Kontturi et al. tulossa).

Niin pohdinnoissaan intersektionaalisuudesta kuin muussa työssään Taru on jo yli vuosikymmenen ajan ammentanut Gilles Deleuzen ja Félix Guattarin prosessifilosofiasta ja sen feministisistä kehittelyistä sekä poikkitieteellisestä uusmaterialistisesta ajattelusta. Hän on merkittävästi laajentanut näiden lähestymistapojen sovelluksia musiikin- ja sukupuolentutkimuksessa esimerkiksi johtamassaan Suomen Akatemian rahoittamassa hankkeessa *Localizing Feminist New Materialisms* (2017–2021). Kyseisten teorioiden kanssa työskentely osoittaa muutoksen tärkeyttä

Tarun omalle tutkijan identiteetille. Kuten hän kertoi 22. maaliskuuta 2024 pitämässään professoriluennossa liittyen nykyiseen tehtäväänsä Åbo Akademin sukupuolentutkimuksen professorina, jälkistrukturalismin ja kielellisen käänteiden teorit alkoivat vähitellen tuntua hänestä yksinään riittämättömiltä välineiltä sen tarkasteluun, miten sukupuolet ja musiikit muodostuvat ja mitä ne voivat merkitä materiaalisissa ja sosiokulttuurisissa, inhimillisissä ja ihmistä laajemmissa todellisuuksissa. Siksi hänelle oli älyllisesti ja eettis-poliittisesti olennaista etsiä tutkimukselleen muuttuvia suuntia muun muassa uusmaterialismien ja posthumanistisen ajattelun piiristä. (Leppänen 2024.)

Tämä halu laajentaa omia ymmärrys- ja toimintatapoja on saanut Tarun toistuvasti uppoutumaan poikkitieteellisiin tutkimusvirtauksiin ulottuen kriittisen kulttuurintutkimuksen ja sukupuolentutkimuksen keskusteluista nykyisiin teorioihin, jotka haastavat ihmiskeskeistä maailmankuvaa. Samoin kuin yhteiskunnallinen vaikuttaminen, poikkitieteellisyys on motivoinut Tarun tutkijan elämää vuosikymmeniä sen sijaan, että häntä olisi ajanut sen pariin paine, jonka poikkitieteellisuuden merkityksen – ei aina kovinkaan selkeästi määriteltä – korostaminen nykyhetken tiedemaailmassa voi asettaa.

Yliopisto-opetus on ollut aina luonteva ja tärkeä osa Tarun akateemista toimintaa. Opetuksen kautta hän on innostanut usean sukupolven opiskelijoita poikkitieteellisen tutkimuksen pariin erityisesti musiikin-, äänen- ja sukupuolentutkimuksen aloilla. Osana niin feminististä kuin sittemmin myös uusmaterialistista eetosta Taru on antanut vahvasti tutkimukseensa perustuvaa ja osallistavaa opetusta kyseenalaistaen perinteistä roolihierarkiaa opettajan ja opiskelijoiden välillä. “Olen täällä oppimassa teidän kanssanne” on ollut Tarun opetusfilosofian ihailtu kulmakivi jo 2000-luvun taitteesta asti. Tämä on konkretisoitunut vuosien varrella monella tapaa. Jo opetusuransa varhaisvuosina Taru osallisti opiskelijoita akateemiseen julkaisemiseen esimerkiksi toimittamalla heidän teksteistään erikoisnumeron (*Musiikin suunta* 3/1998). Hän on myös mutkattomasti avannut tutkimustaan opiskelijoiden pohdinnoille ennen sen julkaisua, kuten opettaessaan väitöskirjamonografiaansa perustuen ennen väittelyään. Taru on niin ikään kannustanut ohjattaviaan toteuttamaan tutkimukseen kytkeytyviä opetusvisioita ja tarjonnut tähän mahdollisuuksia – sekä keskustelutukea opetukseen liittyvissä haasteissa.

Taru on harjoittanut osallistavaa pedagogiikkaa myös yliopiston ulkopuolella, kuten vastaanottokeskuksessa, jossa turvapaikanhakijat odottavat päätöstä tilanteestaan jopa vuosia (ks. Leppänen ja Järviluoma 2004; Leppänen ja Järviluoma 2018). Pedagogiikkaan liittyvät julkaisut ovatkin

yksi Tarun eroihin ja muutoksiin paneutuvan tutkimustyön merkittävistä juonteista. Hän on analysoinut pedagogisia käytäntöjä ja niissä suhteisesti rakentuvia moninaisia eroja useassa kontekstissa, kuten turvapaikanhakijoiden musiikkileikkikoulutuokioissa ja yliopistopedagogisessa kokeilussa, jossa teorian opiskelu yhdistyi käsitöiden tekemiseen (Leppänen 2020; Tiainen et al. 2020). Näissä julkaisuissa teoreettis-metodologinen kehittytyö nivoutuu ja perustuu pedagogiikan käytäntöihin haastaen – Tarun työlle tyypillisesti – vakiintunutta hierarkiaa teorian ja käytännön välillä.

Yhden merkittävän puitteen Tarun osallistavalle ja poikkitieteelliselle työlle on tarjonnut Sukupuolentutkimuksen verkosto Hilma, jossa hän on toiminut eri tehtävissä, mukaan lukien puheenjohtajana, vuodesta 2006. Taru on myös luonut uusia tutkimusverkostoja, kuten esimerkiksi avoimen, yliopistollisista rakenteista vapaan keskustelualustan liittyen uusmaterialismeihin. Tällä Tarun aloitteesta perustetulla Facebook-ryhmällä “A new materialist network” on tänä päivänä 1400 jäsentä, ja sen keskustelut ja tapahtumatiedotus painottuvat taiteisiin ja niiden tutkimukseen sekä näihin linkittyvään poikkitieteelliseen filosofiaan, pedagogiaan ja metodologioihin.

Me *Musiikin* numeron 4/2024 tekijät tahdomme sydämellisesti onnitella ja kiittää Taru Leppästä hänen moniulotteisesta ja urauurtavasta työstään tutkijana, opettajana ja yhteiskunnallisena keskustelijana. Parhainta onnea Tarulle hänen työhönsä myös tulevaisuudessa. Kauan eläköön tieteellisesti korkeatasoinen, sosiaalisesti kantaaottava ja vastuullinen musii-
kintutkimus!

Tähän numeroon on kirjoittanut joukko Tarun kollegoja ja yhteistyötovereita. Vaikka he edustavat eri tutkimussuuntauksia ja -aloja ja tutkijanuran vaiheita, heitä yhdistää Tarun työn tekemä vaikutus ja sen tarjoama innoitus. Numeron artikkelit ja muut tekstit käsittelevät Tarun toiminnalle keskeisiä aihepiirejä ja teoreettis-metodologisia lähestymistapoja. Näihin lukeutuvat lastenmusiikki, toisinkuulevat musiikin kokijat, musii-
kin ja sukupuolen väliset suhteet, uusmaterialistisen ja posthumanistisen ajattelun merkitys musiikin- ja taiteiden tutkimukselle sekä vallan, politiikan ja etiikan rooli musiikin harjoittamisen ja tutkimisen käytännöissä.

Johannes Brusilan artikkeli “Förändrade medialiseringar av barnmusik och etnicitet: Arne Alligators väg från finlandssvenska barnstrader till internationella strömningstjänster” käsittelee lastenmusiikkikulttuu-

rin yhä voimistuvaa mediavälitteisyyttä. Tapausesimerkkinä artikkelissa seurataan Aarne Alligaattorin alkuvuosia suomenruotsalaisena lastenmusiikkiduona ja sen kehitystä sittemmin maailmanlaajuiseksi verkossa toimivaksi brändiksi. Brusilan analyysi nostaa esiin kysymyksiä musiikin ja median vuorovaikutuksesta sekä siitä, miten perinteet ja suoratoistopalveluiden logiikka vaikuttavat Aarne Alligaattorin tapaisessa ylikansallisessa mediatuotteessa. Keskeisenä teemana Brusila pohtii, miten suomenruotsalaisuutta etnisyytenä on neuvoteltu yhtyeen kasvaessa kohti kansainvälistä lastenkulttuurin audiovisuaalista mediakonseptia. Teknologiset muutokset tarjoavat uusia mahdollisuuksia vähemmistömusiikin tekijöille ja kuluttajille. Näiden mahdollisuuksien toteutuminen ja lopulta arviointi vähemmistökulttuurin uudistajana riippuvat kuitenkin monista kontekstisidonnaisista tekijöistä.

Anne Tarvaisen ja Meri Kydön artikkeli kantaa otsikkoa “Pieni kuuli-juus: taustamusiikki ja äänellinen kaupunkitila toisinkuulijoiden kokema-na”. Otsikon mukaisesti Tarvainen ja Kytö tarkastelevat toisinkuulijoiden kokemuksia taustamusiikista ja kaupunkitilan ääniympäristöistä. *Toisinkuulijat* tarkoittavat artikkelissa henkilöitä, joiden kuulokyky, aistikokemukset tai äänimaisemaan liittämät merkitykset poikkeavat kuuntelemisen totunnaisista, vallitsevista normeista. Tarvainen ja Kytö teemoittelevat haastatteluista ja äänipäiväkirjoista koostuvaa tutkimusaineistoaan tuoden esille toisinkuulijoiden erilaisia toimijuuksia transaktionaalisen lähestymistavan keinoin. Tulokset osoittavat, että toisinkuulijoiden toimijuus on dynaamista ja tilannekohtaista ja että taustamusiikin hallitsemattomat piirteet voivat yhtäältä kaventaa toimijuutta mutta toisaalta synnyttää uudenlaisia, luovia kuuntelevan toimijuuden muotoja. Kirjoittajien mukaan toisinkuulijoiden edustama monimuotoisuus laajentaa ymmärrystä kuuntelemisen kulttuureista ja rohkaisee erilaisten kuuntelijoiden huomiointiin kaupunkien äänisuunnittelussa.

Artikkelissaan “Äänellisen toiminnan sosioteknisyydestä 2020-luvun arjessa” Tarja Rautiainen-Keskustalo keskittyy pohtimaan, millaista uutta käsitteellistystä musiikista ja äänellisyydestä edellyttää nykyarki, jota jäsentävät esimerkiksi sellaiset teknologiat kuin striimaus, puheohjatut laitteet ja audiovisuaalinen someviestintä. Hän kytkee kehittelynsä etnomusiikologian peruskysymykseen musiikin ja yhteiskunnan välisistä suhteista. Erityisen vaikuttanut hän on ymmärryksestä, jossa musiikki kehkeytyy osana “sekavia ja selkiintymättömiä todellisuuksia, jotka muodostuvat ja elävät monenlaisten prosessien, materiaalisuuksien ja merkitysten suhteessa” (Leppänen et al. 2015, 12). Tämän moninaisuuden jäsentämiseen Rautiainen-Keskustalo tarjoaa osin mediatutkimuksesta ja -teoriasta, osin

uusmaterialismeista innoittunutta sosioteknisyyden käsitettä. Artikkelin havainnollistaa käsitteen antia osoittamalla, miten se auttaa hahmottamaan striimatun konserttimusiikin kokemista esimerkiksi vankilan, sairaalan tai hoivapalvelujen piirissä elävän arjessa. Näin sosioteknisyys tarjoaa eväitä tutkia äänellisen toiminnan ja infrastruktuurin mahdollisuuksia, mutta myös näitä välttämättä jäsentäviä eroja ja valtasuhteita.

Katve-Kaisa Kontturin ja Milla Tiaisen artikkeli “Uusmaterialismit ja taiteiden tutkimus: yhteismuotoutumista kartoittamassa” tarjoaa analyttisen hahmotuksen taiteiden tutkimuksen – mukaan lukien äänen ja musiikin tarkastelujen – sekä uusmaterialistisen teoretisoinnin välisestä suhteesta. Kontturi ja Tiainen painottavat suhteen olevan perustavalla tavalla vastavuoroinen: eri taiteenalojen käytännöt eivät vain heijasta tai sovelle uusmaterialismeja eikä taiteiden tutkimus ole ainoastaan kehittänyt eteenpäin alun perin muilta tieteenaloilta juontuvia uusmaterialistisia teorioita ja tutkimusotteita. Pikemmin taide, sen tutkimus ja uusmaterialismit ovat merkittävässä määrin yhteismuotoutuneet aina 1990-luvun lopulta asti. Artikkelin hahmotus tästä yhteismuotoutumisesta tiivistyy kolmeen kattokäsitteeseen, jotka ovat taiteen työ, yhteisluomiset ja esteettiset aktivismit. Näihin käsitteisiin liittyviä taiteen ja sen tutkimuksen lähestymistapoja, niiden muunnelmia sekä merkitystä uusmaterialismeille artikkeli esittelee usean vuosikymmenen ajalta.

Numeron viimeinen vertaisarvioitu artikkeli on Klisala Harrisonin ja Pirkko Moisalan “Kohti ihmisenjälkeistä musiikintutkimusta – Grönlannin (Kalaallit Nunaat) inughuitien musiikkikäsitteiden inspiroimia pohdintoja”, joka perustuu heidän yhteistyöhönsä rumpulaulaja ja inughuitien perinteenkantaja Hivshun (Robert Peary II) kanssa. Harrison ja Moisala peräävät alkuperäiskansojen onto-epistemologioiden nostamista täysivaltaisiksi lähestymistavoiksi länsimaisen akateemisen tiedonmuodostuksen rinnalle. He kritisoivat tapoja, joilla viime vuosikymmenten posthumanistisessa teoretisoinnissa on usein ammennettu alkuperäiskansojen tiedosta siihen asianmukaisesti viittaamatta, jolloin kyseessä on tiedon kolonisointi. Vastavuoroinen suhde maan, ihmisen, luonnon ja ei-inhimillisen välillä on kuulunut alkuperäiskansojen elämän- ja ajattelutapoihin vuosituhansia. Ratkaisuna globaaliin ekologiseen kriisiin länsimainen posthumanismi kehittää nyt samankaltaista ”ihmisenjälkeistä” onto-epistemologiaa. Harrison ja Moisala havainnollistavat perinteisen, länsimaisen ihmiskeskeisen ja alkuperäiskansaisen ajattelun eroja vertaamalla tanskalaisen eskimologi-musiikintutkija Michael Hauserin ja Hivshun lähestymistapoja Grönlannin inughuitien musiikkiin. He totevat Hivshun musiikkikäsitteiden olevan lähempänä representaatioteorioista

irrottautunutta posthumanismia. Artikkelin pohtii syvällisesti eettisiä ongelmia, joita liittyy kohtaamisiin alkuperäiskansainvälisten onto-epistemologioiden ja posthumanismin välillä, sekä mahdollisuutta niiden väliseen alkuperäiskansojen kunnioittavaan suhteeseen.

Leena-Maija Rossin katsausartikkeli ”Peikkous, erilaisuus ja tavallisuus – Käärjä sukupuolen uudelleenkuvaajana” on media-analyysi siitä, miten Suomen vuoden 2023 Euroviisuedustaja saavutti huomattavaa kansainvälistä suosiota ja synnytti jopa kansanliikkeen. Rossi lähilukee Käärjää ja hänen sanoituksiaan heteronormatiivisesta sukupuolyhtälöstä vinksahaneena hahmona, joka ilakoiden moninaistaa eroja. Käsitteilyn skaala on laaja: Rossia kiinnostavat Käärjään liittyvät yksityiskohdat, kuten tämän kynsien väri, mutta yhtä lailla Käärjän laajempi yhteiskunnallis-poliittinen potentiaali. Hän ehdottaa, että Käärjä oli erityinen yhdistelmä outoa ja tavallista, kuten ”pömppävatsaa”, vantaalaisuutta ja homoerotiikkaa, ja siksikin onnistui hetkellisesti ylittämään ”polarisoituneen poteroituneisuuden”, joka tänä päivänä leimaa niin Suomea kuin kansainvälistä politiikkaa.

Kolumnissaan ”Keinuntaa – tasapainoilua kritiikin ja tekemisen välillä” Helmi Järviluoma muistelee Taru Leppäsen ja Jouni Piekkarin kanssa vetämäänsä Kuuluvaks-hanketta, joka pyrki voimaannuttamaan turva- ja paikanhakijoita musiikin ja tanssin avulla. Ohjenuorana hankkeella oli ajatus, että tutkijoiden(kin) elämän tulisi olla elävä esimerkki heidän poliittisista sitoumuksistaan. Järviluoma antaa tunnustusta sille, miten Taru on koko tähänastisen uransa ajan havainnoinut musiikkikulttuureihin liittyviä sosiaalisia ongelmia, uskaltanut pitää niistä ääntä ja täten pyrkinyt vastuullisuuteen: siihen, mitä filosofi Donna Haraway tarkoittaa termillä *response-ability*. Pirkko Moisala käsittelee laatimansa riemastuttavan akrostikon-runon muodossa Tarun rohkeutta tarttua musiikkiin liittyviin yhteiskunnallisiin epäkohtiin ja tutkia musiikkia ”vastakarvaan”. Tätä seuraa toinen hieno runomuotoinen kunnianosoitus otsikolla ”Listening as – might”. Siinä Anastasia (A) Alevtin luotaa Tarun työn merkitystä itselleen ja laajemmin tarjoamalla löydetyn runon, jonka hän on sommitellut ja jonka säkeet ovat peräisin Tarun tutkimusteksteistä sekä hänen ja Tarun välisistä keskusteluista.

Numeron päättää Marika Ahosen väitöstilaisuuden lektio syyskuulta 2024. Siinä Ahonen esittelee kulttuurihistorian alaan kuuluvaa tutkimustaan espanjalaisesta laulaja-lauluntekijä Christina Roseningestä. Ahonen herättelee kuulijoitaan pohtimaan populaarimusiikin eettisiä mahdollisuuksia kysyen samalla, minkälainen merkitys laulaja-lauluntekijällä on näissä kertomuksina ilmenevissä eettisissä prosesseissa.

Kirjallisuus

Harrison, Klisala. 2020. *Music Downtown Eastside. Human Rights and Capability Development through Music in Urban Poverty*. Oxford: Oxford University Press.

Kartastenpää, Tero. 2021. "Koneen säätio kannusti apurahan hakijoita 'rohkeisiin avauksiin', mutta nyt ilmauksesta luovutaan: Tällaisia vitsejä sanapari on tuottanut vuosien varrella". *Helsingin Sanomat* 14.4.2021. Tark. 5.12.2024. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000007917343.html>

Kontturi, Katve-Kaisa, Taru Leppänen, Tara Mehrabi ja Milla Tiainen, toim. tulossa. *New Materialism and Intersectionality: Making Middles Matter*. New York: Routledge.

Leppänen, Taru. 1996. "Taidemusiikki, ruumiillisuus ja sukupuoli". *Musiikin suunta* 3/1996: 16–24.

Leppänen, Taru. 2000. *Viulisti, musiikki ja identiteetti. Sibelius-viulukilpailu suomalaisessa mediassa 1995*. Helsinki: Suomen etnomusikologinen seura.

Leppänen, Taru ja Pirkko Moisala. 2003. "Kulttuurinen musiikintutkimus". Teoksessa *Johdatus musiikintutkimukseen*, toim. Tuomas Eerola, Jukka Louhivuori ja Pirkko Moisala, 71–86. Helsinki: Suomen musiikkiteollinen seura.

Leppänen, Taru ja Helmi Järviluoma. 2004. "Jos metsään haluat mennä nyt: Osallistuva musiikkietnografia ja eksymisen metodologia." *Kulttuurintutkimus* 21(3): 35–41.

Leppänen, Taru. 2010. *Vallatonta musiikkia. Lastenmusiikkikulttuuri 2000-luvun alun Suomessa*. Helsinki: Gaudeamus.

Leppänen, Taru, Pirkko Moisala, Milla Tiainen ja Hanna Väättäinen. 2015. "Musiikin prosessuaalisuuden huomaaminen – Deleuzen ja Guattarin inspiroimia musiikkietnografisia tutkimuksia". *Musiikki* 45 (3–4): 12–32.

Leppänen, Taru. 2017. "Unfolding Non-Audist Methodologies in Music Research: Signing Hip Hop Artist Signmark and Becoming Deaf with Music". Teoksessa *Musical Encounters with Deleuze and Guattari*, toim. Pirkko Moisala, Taru Leppänen, Milla Tiainen ja Hanna Väättäinen, 33–49. New York & London: Bloomsbury Academic.

Leppänen, Taru ja Helmi Järviluoma. 2018. "Feminististä osallistuvaa pedagogiikkaa turvapaikan hakijoiden kanssa." Teoksessa *Feministisen pedagogiikan ABC. Opas ohjaajille ja opettajille*, toim. Anu Laukkanen, Sari Miettinen, Aino-Maija Elonheimo, Hanna Ojala ja Tuija Saresma. Tampere: Vastapaino.

Leppänen, Taru. 2020. "Valta ja politiikka konstruktivistisessä ja uusmaterialistisessä musiikintutkimuksessa: rodullistamisen prosesseja turvapaikanhakijoiden musiikkileikkikoulutuokioissa". *Musiikki* 50 (1–2): 45–68. <https://musiikki.journal.fi/article/view/95486>

Leppänen, Taru. 2024. "Begränsningar och möjligheter inom genusvetenskap". Professoriluento Turun Akatemiatalolla.

Ramstedt, Kim, Susanna Välimäki, Kaj Ahlsved ja Sini Mononen, toim. tulossa. *Music, Research, and Activism. Prospects and Projects in Northern Europe*. Bristol: Intellect.

Tiainen, Milla, Katve-Kaisa Kontturi, Taru Leppänen ja Tara Mehrabi. 2020. "Making Middles Matter: Intersecting Intersectionality with New Materialisms". *NORA – Nordic Journal of Feminist and Gender Research* 28 (3): 211–223. <https://doi.org/10.1080/08038740.2020.1725118>